

Dato	2. april 2013
Løbenr.	121
Sagsnr.	10-1115
Ref.	IBEV

Resumé af de indkomne forslag og ideer til råstofindvinding ved Kjelst, samt udkast til Byrådets vurdering af disse

Baggrund og hørings svar

Varde Kommune har modtaget en ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer ved Kjelst og besluttet at igangsætte planlægningen for nyt råstofområde. I forbindelse med den forudgående ide- og debatfase i perioden 10. februar til den 10. marts 2010 er der indkommet følgende hørings svar:

Indtil den 10. februar 2010:

- Løbenr. 733783. Ho Entreprenørforretning, Tane Hedevej 55, Ho, 6857 Blåvand
- Løbenr. 733782. Vognmandsfirmaet Sv. Aa. Jensen A/S, Vesterhavsvej 54, 6852 Billum, Tage Fjord Ørskov.
- Løbenr. 733781. Jytte og Gunner Madsen, Kjelstvej 36, 6852 Billum
- Løbenr. 733777 og 733790. Henning Kirkegaard m.fl., Ho Bugt Vej 48, 6852 Billum
- Løbenr. 733775. PLR Transport, Gartnervænget 29, 6855 Outtrup, Preben Leth Rasmussen
- Løbenr. 733791. Jette Beck

Forlænget høringsfrist indtil den 10. marts 2010:

- Løbenr. 733801. Per og Rita Vernegaard, Ho Bugt vej 12, 6852 Billum (vernegaard@bbsyd.dk)
- Løbenr. 733805. Museet for Varde By og Omegn (lbf@vardemuseum.dk)
- Løbenr. 733802. Lokalthistorisk Værksted v/ Gert Ravn, Lærkevej 9, 6840 Oksbøl
- Løbenr. 733804. Henning Kirkegaard m.fl., Ho Bugt Vej 48, 6852 Billum (hk@danskscanning.dk)
- Løbenr. 733803. Gunde Th. Gundesen, Kærgårdvej 14, 6852 Billum
- Løbenr. 733806. Verner Frandsen og Dorthe Clausen, Kærgårdvej 5, Kjelst, Billum (verner-frandsen@dlgtele.dk)
- Løbenr. 733808. Marianne Tølbøll og Thorkild Thorlund, Ho Bugtvej 11, 6852 Billum (ttj@mail.dk)
- Løbenr. 733809. Bodil Dietzel, Ho Bugt Vej 52 (dietzel@worldonline.dk)
- Løbenr. 733810. Merete Vigen Hansen, Danmarks Naturfredningsforening, Varde afdeling, Frøstrupvej 200, 6830 Nr. Nebel (varde@dn.dk)

Indkommet efter møde den 6. april 2010:

- Løbenr. 733820. Henning Kirkegaard med flere, Ho Bugt Vej 48, 6852 Billum (hk@danskscanning.dk / henning@kirkegaard.eu)

Indkommet den 18. august 2010:

- Løbenr. 733853. Lokalthistorisk Værksted v/ Gert Ravn, Lærkevej 9, 6840 Oksbøl

Indsigelsernes indhold i punktform opdelt på emner og Byrådets vurdering

Generelt

1. Høringen gav anledning til en række spørgsmål og kommentarer af såvel positiv som mere kritisk karakter. Til de positive hørte efterspørgsel og mangel på råstoffer, øget konkurrence på råstofområdet, arbejdspladser og en acceptabel udnyttelse af landskabet under forudsætning af at det vil ske med respekt for natur, kulturhistorie og borgere i området samt gode muligheder for at retablere området til blandt andet rekreative formål. På den kritiske side anføres først og fremmest en frygt for øget tung trafik, samt ønsker om en bevarelse af det værdifulde kystlandskab og kulturmiljø samt de væsentlige arkæologiske interesser i området. Desuden nævnes hensynet til naturen, grundvandet, turismen og den nærliggende Nationalpark Vadehavet. Støj, støv og forurening af grundvandet er endvidere nævnt som negative effekter. Endvidere ideer til afværgende foranstaltninger og alternativer til trafikale forhold såfremt der meddeles tilladelse til projektet.

Byrådets vurdering:

1. De nævnte indsigelser og kommentarer er inddraget i den udarbejdede VVM-redegørelse og miljøvurdering.

Vej- og trafikforhold

1. Meget tung trafik i området og dårlige oversigtsforhold, hvordan sikres cyklende børn på vejene i området og til- og frakørselsforhold på Vesterhavsvej. Hvorledes tænkes de trafikale problemer løst med transport af 120.000 m³ og returtrafik ad veje hvor en lastbil og en personbil ikke kan passere hinanden uden at der køres i rabatten – ad veje hvor 45 mindreårige til daglig færdes, blandt andet skolebørn til og fra skole og fritidsaktiviteter? Disse skolebørn kører primært på cykel og 30 % af året inden dagslys om morgenen. Den ene vej er så smal at en lastbil fylder vejen i dens fulde bredde og en anden vej er en margueritruite og del af en vandresti. Hvor mange lastvogne skal køre i området og hvordan sikres det beskrevne antal overholdt? Hvilken indflydelse vil antallet af lastvogne have på naboernes hverdag?
2. Støv- og støjgener fra veje og selve grusgraven.
3. Hvorledes kan den massive eksisterende trafik af naturelskere i form af cyklende turister og cykelrytterklubber fortsat sikres en naturoplevelse uden at risikoen for ulykker og chikane øges? Nogle af vejene i området er udlagt som vandre- og cykelstier. Hvordan passer det med en grusgrav i området? Vil Varde Kommune lave en separat cykelsti eller lignende- og hvem skal betale
4. Der bør etableres mulighed for at al trafik til og fra grusgraven ledes ad Broengvej (se kortbilag i løbenr. 733808). Er det muligt at køre råstofferne væk via/gennem de nærliggende grusgrave? Der bør ikke være adgang til indkørsel fra syd på Ho Bugt Vej eller på den private grusvej øst for skoven, der fører til "Højbo" til det udlagte graveareal.
5. Der foreslås skilte med 'legende børn', hastighedssænkelse til 50-60 km/t samt vejbumper ved indkørslen til Ho Bugtvej fra Tarpbagevej.
6. Der bør laves en total samfundsmæssig beregning, der også medtager de omkostninger, der vil være forbundet med den kraftige udvidelse af det lokale vejnet, som den nødvendige ekstra tunge trafik fordrer.
7. Hvorledes sikres gældende lovgivning overholdt hvad angår de transportmæssige gener for naboerne?
8. Kan ansøger pålægges at betale omkostningerne til etablering af vejadgange og udvidelse af eksisterende veje?

Byrådets vurdering:

1. Der er i forbindelse med planlægning for området udarbejdet VVM-redegørelse/miljørapport der nærmere belyser råstofvindingsens direkte og indirekte virkninger på blandt andet de trafikale forhold, landskab og geologi, jord, luft, klima, plante og dyreliv, støj og støv (se VVM-redegørelse og miljørapport).
2. Støj fra råstofproduktion kommer først og fremmest fra forarbejdningsanlæg (sortering og vask) og kørende materiel. Derudover vil der komme støj fra læsning og kørsel med lastbiler i råstofgraven og på vejnettet. Støjen fra kilderne vil variere, men støj fra indvinding og transport vil alene kunne opstå på hverdage i tidsrummet mellem kl. 6 og 18.

For at overholde støjkravene, vil der om nødvendigt blive monteret lyddæmpere på de maskiner, der vil blive taget i anvendelse. For at sikre sig, at støjkravene kan overholdes, kan der desuden etableres støjvolde mod de nærmeste bebyggelser. Støjgenerne fra råstofgraven vil i øvrigt blive begrænsede i kraft af, at der i størstedelen af indvindingsperioden vil blive arbejdet under terræn. Erfaringsmæssigt giver normale aktiviteter i grusgrave ikke anledning til lavfrekvent støj, der overskrider de vejledende støjgrænser for lavfrekvent støj. Grusanlæg og sorteringsværk kan medføre vibrationer til undergrunden, men erfaringsmæssigt vil det ikke medføre gener eller overskridelser af vejledende vibrationsgrænser ved en afstand på over 150 – 200 meter fra kilden. Nye anlæg eller kørselsmønstre, der i fremtiden eventuelt ønskes etableret, må nødvendigvis dimensioneres, så støjen herfra bliver passende lav i forhold til virksomhedens samlede støjbelastning. Dette sikres ved opstilling af entydige støjkrav til den maksimalt tilladelige støj, fra enkeltanlæg eller grupper af anlæg ved opførelse/renovering. Kravene til anlæggene omfatter maksimal tilladelig kildestyrke L_w , forbehold for impulser og toner, samt krav til efterfølgende uvildige kontrolmålinger efter den fælles nordiske beregningsmodel for ekstern støj.

Der er foretaget beregninger af støjbelastningen, og beregningerne viser, at støjgrænserne ved de omkringliggende beboelser kan overholdes. Støjens karakter - tydeligt hørbare toner og impulser. Det er på måledagen subjektivt vurderet, at støjen fra grusgraven ikke indeholder tillægsgivende tydelig hørbare toner og/eller impulser i referencepositionerne jævnfør afsnit 7 i Miljøstyrelsens vejledning 6/1984.

Virksomhedens støjbelastning i omgivelserne er bestemt efter den fællesnordiske beregningsmetode for ekstern industristøj, jævnfør Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om "Beregning af ekstern støj fra virksomheder". I en eventuel råstoftilladelse vil Varde Kommune stille krav om, at Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om støj skal overholdes. Støjniveauet i forbindelse med virksomhedens drift, må ikke overstige 55 dB(A), målt ved nærmeste beboelse.

Den største påvirkning vurderes at komme fra det støv og mudder, som lastbilerne trækker med ud på det offentlige vejnet. Disse gener kan eventuelt afhjælpes ved at vande til- og frakørselsvejen til grusgraven. Støvgener fra sanddepoter er selv i tørre perioder også begrænsede, idet depoterne stort set altid vil ligge under det omgivende terræn. For at minimere støvgener fra graven rømmes overjorden i mindre etaper. Der rømmes således et relativt lille areal, hvilket giver det mindst mulige åbne areal, som kan have potentiale for sandflugt. Ligeledes gennemføres retableringen af området løbende med muld, hvilket også vil reducere eventuelle støvgener.

Samlet set vurderes det, at støv fra arbejdet i grusgraven ikke vil medføre væsentlige gener for boligerne i området. For yderligere at forhindre at beboerne i området generes af støv, vil der om nødvendigt kunne tages en række afværgende foranstaltninger i brug, herunder at der kan vandes i kritiske situationer og/eller etableres jordvolde mod beboede ejendommene.

I VVM-redegørelsen er der i figur 9 vist hvilke tiltag der kan gennemføres for at forebygge og afhjælpe problemer med støvgener i forbindelse med råstofvindingsaktiviteterne.

Der vil i nødvendigt omfang blive etableret jordvolde til dæmpning af støj- og støvgener, og disse

vil i givet fald i nogen grad medføre en midlertidig negativ påvirkning af landskabet. Men jordvoldene fjernes i forbindelse med retableringen. I forhold til etablering af nødvendige, midlertidige støj- og støvvolve, vil der blive lagt særlig vægt på beskyttelse af beboelser nærmest indvindingsområdet.

3. 4/5/6. Der vil i forbindelse med transport af råstoffer til og fra grusgraven, kunne forventes op til 16-18 lastbiler pr. døgn. Forskellige mulige adgangsveje til området er vurderet, herunder Ho Bugt Vej, Kildegårdsvej, Broengvej, Kærgårdvej, Kjelstvej, Vesterhavsvej og Tarphagevej alle offentlige kommuneveje. Det vurderes at ruten Kærgårdvej-Kjelstvej-Vesterhavsvej vil være den bedst egnede til transport fra og til indvindingsområdet. Denne rute er den korteste og mest direkte vej til og fra området, ligesom denne del af vejenettet rummer de bedste oversigtsforhold og der findes færre beboelser end på ruterne mod syd og nord. Desuden er strækningen ikke en del af cykel- og vandreruterne. De mest følsomme punkter i forhold til anvendelsen af ruten til tung trafik er, at strækningen er en del af skolevejen til Billum og Blåvandshuk skoler, at den er forholdsvis smal og at den munder ud i den forholdsvis stærkt trafikerede Vesterhavsvej. Det vil derfor være påkrævet, at vejstrækningen sikres på forskellig vis. Såfremt det viser sig at der kan opstå kødannelse og farlige trafikale situationer på Vesterhavsvej på grund af den forøgede trafik til grusgraven, kan det blive nødvendigt at etablere en venstresvingsbane.
7. Såfremt lovkrav ikke overholdes vil det blive håndteret i henhold gældende lovbestemmelser.
8. Ansøger kan pålægges omkostninger til etablering af vejadgang. Spørgsmålet om fordeling af øvrige omkostninger affødt af råstofindvinding er der ikke taget endeligt stilling til.

Støv- og støjgener

1. Hvorledes sikres gældende lovgivning overholdt hvad angår de støjmæssige gener for naboerne? Hvilke sundhedsmæssige risici vil de støvmæssige gener udgøre for naboerne. Der bor astmatikere i området, som ikke kan tåle støv- hvad kan der gøres ved det?
2. Hvilke gener bliver der på grund af øget rengøring af tage, biler og landbrugs udstyr for naboerne.
3. Hvordan sikres det at lovkravet om lastvognes lad tildækkes overholdes?
4. De sidste 400 meter ned mod Ho Bugtvej foreslås udtaget af indvindingsområdet og i stedet beplantes for at begrænse de synlige og støjmæssige skader. For at mindske støj, støv og forureningsgener foreslås områdets skellinjer beplantet med hegn og bagvedliggende jordvolde

Byrådets vurdering:

1. I Råstofftilladelsen skal der stilles krav om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. De vejledende støjgrænser fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984; Ekstern støj fra virksomheder. Hvis der senere kommer begrundede klager over støj kan Varde Kommune kræve en støjmåling eller støjberegning, som dokumentation for at støjkravene overholdes, - dog højst 1 gang om året.
2. I råstofftilladelsen skal der stilles krav om, at driften af grusgraven ikke må give støvmæssige gener for naboer. Dette sikres for eksempel ved vanding i tørre perioder af områder der ligger tæt på naboer. Hvis der bliver klaget over støv fra grusgraven vil det blive indskærpet overfor ejeren, at støvmæssige gener skal undgås. Der skal derfor ikke være sundhedsmæssige risici eller gener for astmatikere, da støvmæssige gener helt skal undgås.
3. Såfremt eventuelle lovkrav ikke overholdes vil det blive håndteret i henhold til gældende lovbestemmelser. Kommunen har ikke hjemmel i råstofloven til at håndhæve lovkravet om, at lastvognes lad skal tildækkes. Det henhører under færdselsloven og derfor politiet der i dette tilfælde skal håndhæve bestemmelsen.
4. De sydligste 75 meter af projektområdet, som ligger nærmest Ho Bugt Vej, er de landskabeligt set mest sårbare dele af området, og vil blive friholdt for opgravning af råstoffer og fra starten blive henlagt som en lysåben græsningsfenne. I tilknytning hertil kan der etableres et levende løvtræshegn mellem græsningsarealet og selve graveområdet, som landskabeligt set vil mindske

synligheden af indvindingsområdet fra Ho Bugt Vej yderligere. Kommunen kan i råstoffilladelsen stille krav om etablering af jordvolde, men har ikke hjemmel til at stille krav om beplantning. Kommunen føre årligt tilsyn med grusgraven, men hvis der viser sig, at støv og/eller støj bliver et problem for en borger, kan borgerne kontakte kommunen og sagen vil herefter blive undersøgt.

Natur og landskab

1. Hvorledes sikres de enestående naturværdier og naturinteresser idet der er tale om:
  - a. Et enestående naturområde.
  - b. Et område, der er beliggende indenfor kystnærhedszonen, hvor gældende praksis er, at placering kun kan retfærdiggøres af at råstofferne kan transporteres ad søvejen, hvilket er umuligt i det aktuelle tilfælde. Store dele af det udlagte område er indenfor en afstand af 600 meter fra kystlinjen.
  - c. Den kommende naturpark "Vadehavet"
  - d. Operation Engsnare, hvorpå der er anvendt millioner for at sikre naturværdierne.
  - e. Et område, der grænser op til Ramsarområde og Natura 2000.
2. Hvorledes sikres grundvandet imod forurening i et område hvor rent drikkevand er en knaphedsressource, hvis der tillades at grave 12,5 – 17 meter under grundvandsspejlet?
3. Hvordan sikres de omkringliggende landbrugs muligheder for at benytte eksisterende borer til markvandinger. Tilladelser hertil er givet indtil 2021.
4. Hvordan sikres de omkringliggende marker imod udtørring.
5. Hvordan tænkes området reetableret til landbrugsjord, når der påtænkes gravet så langt under grundvandsspejlet.
6. I hvilken takt påtænkes udgravning og hvordan og hvor hurtigt foretages reetablering.
7. Hvordan sikres de oldtidsfund, der dukker op hver gang der graves i området, for eftertiden.
8. Hvorledes kan tilkørsel etableres direkte til Vestkystvejen hen over Kjærgårdsvej via den eksisterende stiforbindelse og ikke via Kjelstvej.
9. Projektets betydning for områdets trækfugle, råvildt og dyrelivet generelt i området.
10. Beskyttelseszoner i forhold til Nationalpark Vadehavet? Internationale forskningsmæssige interesser og nationale hensyn til den endnu intakte og uberørte del af nationalparkens morænekyst. Området er udpeget til værdifuldt landskab- se kommuneplanen. Kan kommunen acceptere at landskabet ødelægges til fordel for en relativ kortsigtet gevinst
11. Området ligger i et Ramsarområde (Vadehavet), et EU-fuglebeskyttelsesområde (Engarealer ved Ho Bugt), EU-Habitatområde (Varde Å vest for Varde)
12. Der bør etableres beplantning mod Ho Bugtvej således at der opstår en sammenhæng med "Skoven" og være offentlig tilgængelig. For at opnå denne sammenhæng skal beplantningen være af en størrelse, der gerne flugter "skovens" bagkant mod nord.
13. Grusgraven er ikke afhængig af kystnær beliggenhed - hvorfor må den placeres i kystnærhedszonen? Der bør argumenteres for at der ikke findes alternative muligheder for indvinding af den type råstoffer, der er til stede ved Kjelst.
14. Der skal laves en reetableringsplan med bundne midler, der sikrer, at området bliver genskabt som regionalt typisk næringsfattig natur eksempelvis hede, overdrev (skrænter) og næringsfattige søer samt at det sikres at området ikke bliver tilført forurennet jord som det er tilfældet i grusgravsområdet længere mod vest.

Byrådets vurdering:

1.
  - a. Se vurdering af påvirkning af natur og landskab i VVM.
  - b. Region Syddanmark har i 2007 udlagt Kjelst som et graveområde i regionplanen. I den forbindelse har regionen vurderet, at der kan placeres et graveområde i kystnærhedszonen.
  - c. Området er ikke beliggende i Nationalpark Vadehavet eller i Naturpark Vesterhavet.

- d. Det foreslåede grusgravsareal er beliggende minimum 125 meter fra nærmeste registrerede strandengsareal der kan udgøre et levested for engfugle som engsnarre. Herudover findes en del beboelsesbygninger samt en asfalteret vej mellem arealerne. De konkrete strandengsarealer er smalle med en bredde på 35 til 100 meter ud for gravearealet stigende til ca. 325 meter mod vest.
Samlet set vurderes arealerne ikke at være optimale levesteder for engsnarre - sammenlignet med andre arealer omfattet af engsnarreprojektet på grund af tætheden til beboelser, vej og arealernes beskedne størrelse.
- e. Se konsekvensvurdering af påvirkning af Natura 2000-områder i VVM.
2. Broeng-området er klassificeret som område med begrænsede drikkevandsinteresser. Området vurderes, ikke egnet til indvinding af større mængder grundvand til for eksempel offentlig vandforsyning. For det første bliver de få ejendomme i omegn allerede forsynet af Billum Vandværk, og for det andet vil Varde Kommune ikke give nogen tilladelse til etablering af en større vandforsyning, fordi der er mange naturbeskyttede områder i omegnen. Da grundvandet under gravning til tider vil være uden et beskyttende jorddække vil det være sårbart over for forurening. Der vil i råstof tilladelsen blandt andet blive stillet vilkår om beredskabsplan, påfyldning af diesel, placering af strømgenerators, kontrol af gravemaskiner, osv., for at minimere forureningsrisikoen så vidt som muligt.
3. Varde Kommune har tjekket markvandsboringerne i området, DGU 121.806, 121.407, 121.292, 121.1516, 121.883, 121.363, 121.364 og 121.808. I alle boringer er der mindst 5 meter mellem grundvandsspejl og toppen af filter (for boring DGU 121.1516 er der ingen oplysninger i Jupiterdatabasen). Den store afstand mellem grundvandsspejl og indvindingsdybe betyder, at råstofgravningen under grundvandsspejlet og vandindvinding til råstofvask ikke vil påvirke markvandsboringer.
4. Det vurderes, at råstofindvindingen ikke vil påvirke grundvandsstanden væsentligt. Grundvandsstanden i området ligger i forvejen flere meter under terræn, fordi råstofområdet befinder sig i et forhøjet landskab, og grundvandet dræner ned mod Kjelst Bæk. Derfor vil en yderlig beskedne sænkning af grundvandsspejlet ikke påvirke markerne væsentligt. Det vil også være en betingelse i råstof tilladelsen, at grundvandsstanden ikke må sænkes væsentligt.
5. Retableringen af det tidligere landbrugsområde vil ske i faser og påbegyndes i takt med, at indvindingen afsluttes i dele af råstofgraven. Den samlede efterbehandling vil ske med det formål, at der skabes et naturområde med så hensigtsmæssige og varierede landskabstyper og levesteder for flora og fauna som muligt. Det retablerede område vil også kunne udnyttes landbrugsmæssigt til ekstensiv afgræsning og/eller høslæt.
6. Råstofgravningen påbegyndes i den nordvestlige del af projektområdet, hvor forekomsten af sand og grus er størst. Over tid graves længere mod øst og syd. Efterhånden som gravningen færdiggøres i dele af området forberedes og påbegyndes retableringen. Retableringen vil blive afsluttet helt senest 1 år efter indvindingens ophør. Mangler graveafsnit med årstal fra John Frikke mm.
7. Varde Museum foretager arkæologiske undersøgelser og eventuelle udgravninger på arealet inden gravningen starter.
8. Forskellige mulige adgangsveje til området er vurderet, herunder Ho Bugt Vej, Kildegårdsvej, Broengvej, Kærgårdvej, Kjelstvej, Vesterhavsvej og Tarpbagevej alle offentlige kommuneveje. Det vurderes at ruten Kærgårdvej-Kjelstvej-Vesterhavsvej vil være den bedst egnede til transport fra og til indvindingsområdet.
9. Der findes ikke beskyttede naturtyper på de berørte ejendomme. De lave jorddiger har en vis naturmæssig værdi, som levested og som del af en naturkorridor for områdets naturlige plante- og dyreliv. Denne værdi vil gå tabt ved projektets gennemførelse, og den kan ikke umiddelbart erstattes af det nye kolonisationsmiljø, der vil opstå i forbindelse med genetableringen af råstofindvindingsområdet. I de retablerede områder forventes det, at der vil indfinde sig et naturligt plante- og dyreliv over tid. Erfaringer fra andre råstofområder også i nærområdet viser

blandt andet, at der med den rigtige udformning af det retablerede område, vil skabes gode og velegnede levesteder for en række fuglearter – både blandt de der er tilknyttet søer og vådområder, men også blandt de fuglearter, der er tilpasset et liv i tørre naturtyper, som vil kunne skabes i indvindingsområdets ydre dele. Med arealets nære beliggenhed til Ho Bugt er det ikke usandsynligt, at der med tiden kan skabes et vandfugleområde af en vis betydning.

10. Nationalparker afkaster ikke beskyttelseszoner indvindingsområdet ligger ikke i nationalparken. Kystlandskaberne i Ho Bugt rummer store landskabelig og naturmæssige kvaliteter af national og international karakter. De landskabelige kvaliteter er knyttet til kystlandskabernes åbne karakter, der tydeligt fremhæver den geologiske landskabsdannelse. Råstofgraveområdets placering på overgangen mellem Varde Bakkeø og marsklandskabet betyder, at der skal tages særligt hensyn til at den naturlige overgang ikke ødelægges, sløres eller på anden måde ændres i forhold til det naturlige udgangspunkt. Idet råstofindvindingen vurderes at påvirke landskabet væsentligt både hvad angår den visuelle og kulturhistoriske oplevelse skal der udarbejdes forslag til afværgeforanstaltninger med henblik på at kompensere indgrebet. Afværgeforanstaltninger er nærmere beskrevet i VVM-redegørelse og miljørapport.
11. Området ligger uden for de nævnte beskyttelsesområder, Ramsarområde, EU-fuglebeskyttelsesområde og EU-Habitatområde. Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige konsekvenser for Natur 2000-områder. Se konsekvensvurdering af påvirkning af Natura 2000-områder i VVM-redegørelse.
12. Det vurderes at der set i forhold til eksisterende landskabsforhold ikke bør etableres skov på arealet langs Ho Bugt Vej. Området der friholdes for gravning foreslås henlagt som græsningsfenne med levende løvtræshegn mellem græsningsarealet og selve graveområdet.
13. Region Syddanmark er planlægningsmyndighed og har ved udpegningen af de regionale graveområder foretaget en afvejning af de væsentlige interesser i området. Ved udpegningen af de regionale graveområder må det forventes at Region Syddanmark har overvejet mulige alternative graveområder
14. Kystlandskaberne i Ho Bugt rummer store landskabelig og naturmæssige kvaliteter af national og international karakter. De landskabelige kvaliteter er knyttet til kystlandskabernes åbne karakter, der tydeligt fremhæver den geologiske landskabsdannelse. Råstofgraveområdets placering på overgangen mellem Varde Bakkeø og marsklandskabet betyder, at der skal tages særligt hensyn til at den naturlige overgang ikke ødelægges, sløres eller på anden måde ændres i forhold til det naturlige udgangspunkt. Idet råstofindvindingen vurderes at påvirke landskabet væsentligt både hvad angår den visuelle og kulturhistoriske oplevelse skal der udarbejdes forslag til afværgeforanstaltninger med henblik på at kompensere indgrebet. Afværgeforanstaltninger er nærmere beskrevet i VVM-redegørelse og miljørapport. I forbindelse med råstoffilladelsen stilles vilkår om en efterbehandlingsplan og sikkerhedsstillelse. Overordnet set, vil efterbehandlingen ske med henblik på at skabe et så velretableret og landskabeligt set harmonisk område som muligt, og der vil i forbindelse med efterbehandlingen blive lagt vægt på hensynet til eksisterende terræn, til hensigtsmæssige hældninger på de fremtidige skrånninger og søbredder i området samt til det omgivende landskab. Det tilstræbes at skabe et afvekslende og naturskønt område til gavn for flora, fauna og mennesker – et rekreativt naturområde med mulighed for offentligheden via primitive stier kan få adgang til området. En idéskitse for den endelige retablering af ejendommene fremgår af VVM-redegørelsen og miljørapport i bilag 7 og tværsnit af eksisterende og skitser til de fremtidige terrænforhold fremgår af bilag 8 og 8b. Kommunen holder tilsyn med råstofgraven. Der er ikke blevet søgt om tilkørsel af forurennet jord.

Information

1. Hvorfor er borgerne i området ikke blevet informeret af Varde Kommune om dette alvorlige indgreb i dagligdagen, med en så alvorlig forringelse af hverdag og livskvalitet til følge. Ingen af de ca. 100 borgere i området er informeret.
2. Det er vigtigt at få de lokale borgere med i planlægningen.

Byrådets vurdering:

1. /2. I Kommuneplan 2010-2022 for Varde Kommune er området reserveret/udlagt som fremtidigt råstofvindingsområde. Den konkrete planlægning starter når Varde Kommune modtager en ansøgning om råstofvindning. Herefter følger en før offentlighedsfase, hvor borgerne bliver informeret om ansøgningen og samtidig indkalder kommunen forslag og ideer til planlægningen. Borgerne har mulighed for inden for en periode på 8 uger at indsende ideer og forslag til den videre planlægning.

Varde Kommunes afgørelser

1. Det stemningsskift, der er foretaget af Varde Kommune, der ellers hidtil har stillet meget strenge krav til liberal virksomhed i området hvor alle tiltag for etablering af selv særdeles miljøvenlige virksomheder blevet afvist af Kommunen.
2. Hvorfor er tidligere afvisninger af Region Syddanmark, den overordnede råstofmyndighed, ikke fastholdt, da der dengang var mange gode argumenter for at afslå? Da forholdene ikke har ændret sig til fordel for projektet siden gælder den allerede foretagne afvisning i sagens natur.
3. Hvad ligger der til grund for at området er blevet udvalgt, da det ved en tidligere afgørelse er blevet forkastet? De samme argumenter må gælde nu.
4. Det ønskes undersøgt hvorfor en større grusgrav kan tillades, når der tidligere er givet afslag til en mindre grusgrav i samme område.
5. Som borger må man kunne sætte sin lid til, at de folkevalgtes beslutninger fastholdes og ikke ændres.

Byrådets vurdering:

1. /2/3/4/5. Inden kommunalreformen i 2007 blev råstofplanlægningen varetaget af amterne via regionplanlægningen. Efter Ribe Amt blev nedlagt overgik planlægningen af råstoffer til Region Syddanmark. Regionsrådet varetager således kortlægning af råstofforekomsterne og planlægning for råstofvindning på land. Kommunalbestyrelsen er bundet af råstofplanen. Det betyder at kommuneplanen ikke må være i strid med en råstofplan udarbejdet af regionsrådet. Råstofvindingsområdet ved Kjelst blev udlagt som indvindingsområde i "Råstofplan 2008" for Region Syddanmark, og var således ikke med i de tidligere råstofplaner for Ribe Amt.

Råstofplanens retningslinjer er indarbejdet i Kommuneplan 2010-2022 for Varde Kommune jf. § 19.9. § 19.10 er fastlagt af Byrådet.

Råstoffer

19.9 I områder udpeget som graveområde for råstofvindning har råstofvindning første prioritet i forhold til anden anvendelse. (kommuneplanens kortdel)

19.10 Råstofgraveområder, der ikke længere kan anvendes til landbrugsformål, skal så vidt muligt reetableres, så der dannes nye naturområder eller rekreative områder.

Placering, behov og kvalitet

1. Ifølge gældende lovgivning skal det undersøges om:
  - a. Der er behov for at etablere råstofudvindingen i området og om det er rationelt at etablere råstofudvindingen i forhold til hvor råstofferne i praksis vil blive anvendt.
  - b. Om det ikke er mere rationelt at placere råstofudvinding således at de miljømæssige konsekvenser mindskes, det vil sige udvindingen placeres tættere ved de steder hvor råstoffernes anvendelse finder sted.

- c. Om ikke det var mere rationelt at hente råstofferne fra havet, hvor de findes i uanede mængder og indvindingen ikke under nogen omstændigheder kan genere naboer.
2. Hvorledes vil man fra myndighedernes side forholde sig til ånden i og formålet med 'Friluftsliv i vadehavsområdet' (Udgivelse fra Amtet), hvis der gives tilladelse til projektet?
3. Er kvaliteten af råstoffer her bedre end andre steder?
4. Hvorfor skal råstoffer af almindelig kvalitet udvindes i et område med store naturmæssige værdier?
5. Hvorfor skal råstofferne udvindes så langt fra anvendelsesområderne?
6. Er der behov for denne type råstoffer (60 % bundsikring, 40 % uklassificeret fyldsand)?
7. Har Region Syddanmark haft viden om kvaliteten af råstofferne, da de udlagde graveområdet?
8. Er der behov for råstofferne i området?
9. Statens Luftfartsvæsen har udstyr i området. Er de taget i ed? Er der restriktioner på udstyr i grusgraven i forhold til Statens Luftfartsvæsen?

Byrådets vurdering:

1. Ifølge gældende lovgivning skal det undersøges om:
  - a. Region Syddanmark har i 2007 udlagt Kjelst som et graveområde i råstofplanen. Der er ud fra de nugældende administrative rammer ikke udlagt nye råstofindvindingsområder i den berørte del af Varde Kommune.
  - b. /c. Region Syddanmarks Råstofplan er udarbejdet i overensstemmelse med råstofloven, som blandt andet har til formål at sikre, at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, samt at indvinding og efterbehandling tilrettelægges således, at det efterbehandlede areal kan indgå som et led i anden arealanvendelse. Der skal på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse, og på den anden side skal der lægges vægt på blandt andet miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser samt naturbeskyttelse.
2. Det forventes, at der efter reetableringen over tid vil indfinde sig et naturligt plante- og dyreliv. Det er næppe muligt at forudsige præcist, hvilket plante- og dyreliv der på længere sigt vil indvandre til området, men reetableringen vil dog alt andet lige kunne føre til en varieret natur med søer, beplantninger og græsningsarealer, og på længere sigt vil der givet opstå et mere rigt plante- og dyreliv end det, der findes omdrift på arealerne i dag. Med arealets nære beliggenhed til Ho Bugt og Vadehavet, er det ikke usandsynligt, at der med tiden kan skabes et vandfugleområde af en vis betydning.
3. Projektområdet ligger inden råstofgrave- og råstofinteresseområde udlagt i medfør af Region Syddanmarks Råstofplan 2008-2020 (nr. 573-4 Kjelst). Ønsket om at indlede indvindingen på det berørte areal skal ses i lyset af, at der forventes en mangel på råstoffer på egnen i nær fremtid og at det vurderes, at der findes forekomster af grus, sand og kvartssand af god kvalitet i området.
4. /5/6/7. Planmyndigheden for råstofindvinding er Region Syddanmark og de vurderer ud fra markedet hvilke behov for de forskellige råstoffer. Det er almindelig praksis at der foretages borer inden områder udlægges som råstofområder i råstofplanen, for at undersøge hvilke forekomster der findes, samt kvaliteten heraf.
8. Det forventes, at der lokalt og regionalt vil opstå en mangel på gode råstoffer i overskuelig fremtid. Således vil en optagning af de gode forekomster af grus, sand og kvartssand i Kjelst medvirke til at dække behovet for sådanne materialer i bygge- og anlægsindustrien i mange år fremover.
9. Det oplyses i VVM-redegørelsen, at der på den østlige del af arealet findes en mindre bygning med en radionavigationsstation, som benyttes i forbindelse med indflyvning til Esbjerg Lufthavn. Luftfartsvæsenet har lejet jorden, hvorpå navigationsstationen er placeret, for en længere årrække af Johannes Nielsen. Det vurderes ikke, at udgravningen vil medføre problemer i forhold til radionavigation.

Turisme og fritid – projektets betydning for områdets fortsatte udvikling

1. Kjelstvej og Ho Bugt Vej har igennem de sidste 20 år gennemgået en rivende erhvervsmæssig udvikling, hvor der i udstrakt grad er taget hensyn til miljøet. Netop denne udvikling har resulteret i at området bidrager med skatteindtægter over gennemsnittet og den udvikling ser ud til at fortsætte. Etablering af en grusgrav vil medføre en brat afslutning af denne positive udvikling og initiere en massiv afvikling af området i stedet. Varde Kommune er på det indtægtsgivende turisterhverv i skarp konkurrence med andre kommuner. Det foreslås at området udbygges i naturmæssig henseende med yderligere etablering af rekreative områder, således at de mange arbejdspladser, der i Varde Kommune er afhængig af de mange turister, sikres en fortsat og stigende andel af de indtægter turismen giver.
2. Grusgraven kan gøres til en seværdighed for lokale og turister. De fredede jorddiger kan være med til at gøre en trekking rute i og ved grusgraven attraktiv både under og efter indvindingen. Det kuperede område kan bruges til natur-, mountainbike- og ridestier når maskinerne står stille (se løbnr. 733791 med kortbilag).
3. Etablering af en afgrænset og sikret sti hele vejen rundt om området, så det er muligt for alle at følge med i arbejdet.
4. De besøgende til den nyetablerede fodboldgolfbane og ostebutikken i området vil lide under trafikken og støjen. Turister vil ikke finde området så attraktivt på grund af grusgraven. For eksempel er der en del heste- og cykeltrafik samt vandrere i området.

Byrådets vurdering:

1. Råstofindvindingsområdet kan under driften på kort sigt gavne erhvervslivet i området og dermed påvirke det omkringliggende område positivt. Det må dog antages, at der i forbindelse med råstofgravens drift opstår midlertidige gener i form af støj og støv og en påvirkning af landskabsoplevelsen i det hele taget. Dette kan føre til en forringelse af turismerelaterede aktiviteter og dermed også afføde negative socioøkonomiske effekter. Disse påvirkninger vurderes umiddelbart ikke som væsentlige. Det vurderes ikke at være negative socioøkonomiske virkninger forbundet med områdets tilstand efter efterbehandling af grusgraven. Råstofindvindingen kan på lang sigt gavne erhvervslivet i området, ligesom der på lang sigt og efter endt reetablering vil opstå et mere varieret naturområde end der findes i dag.
2. Under selve udgravningen af området, forventes der ikke at være mulighed for ibrugtagning af området til rekreative aktiviteter.
Med udarbejdelse af en reetableringsplan, forventes det at området i fremtiden vil blive såvel et rekreativt område, men ligeledes et område brugt til landbrugsmæssige formål i form af græsningsarealer.
3. Varde Kommune kan ikke pålægge ansøger at etablere en afgrænset og sikker sti omkring udgravningsområdet. Varde Kommune kan forelå ansøger at etablere den ønskede sti.
4. Der henvises til VVM-redegørelsens redegørelse for trafikale forhold.

Etaper

1. Opdeling i etaper med reetablering af hvert enkelt område efter indvinding.

Byrådets vurdering:

1. Graveområdet inddeles i tre omtrent lige store delområder på hver ca. 15 ha. Der vil ske en løbende indvinding og reetablering af området i forhold til de tre delområder.

Forurening

1. Påfyldning af jord efter indvinding må ikke forurene grundvandet.

2. Hvis der deponeres forurenede jord, så skal området ikke lægges tilbage til landbrugsdrift.
3. Hvad er de miljømæssige konsekvenser af forbruget af dieselolie?
4. Har forbruget af dieselolie indflydelse på naboernes økologiske afgrøder?

Byrådets vurdering:

1. Idet der ikke vil blive tilført jord udefra, efter indvinding og ved reetablering af området, vurderes det, at grundvandet ikke bliver berørt.
2. Der vil som en del af VVM-redgørelsen blive udarbejdet en reetableringsplan. Ifølge planen skal området reetableres som natur og den mængde overjord, der fjernes på indvindingsarealet, lægges i depot eller anvendes til jordvolde til hindring af støj- og støvgener og til afskærmning af arealet. Efter endt gravearbejde vil jorden blive anvendt til reetablering, og der vil ikke blive tilført jord udefra.
3. /4. Varde Kommune vurderer, at der i dette tilfælde ikke er miljømæssige konsekvenser, ved forbruget af dieselolie, ligeledes vurderes det at dieselolien ikke vil få indflydelse på naboernes økologiske afgrøder.

Fortidsminder, fredninger mm.

1. Fredede jorddiger bør bevares.
2. Der er et stort antal kendte fortidsminder i området og området er udpeget som kulturarvsareal - det vil blive bekosteligt at udgrave området arkæologisk.

Byrådets vurdering:

1. I den nordøstlige del af det ansøgte område findes et jorddige, der er beskyttet i henhold til Museumslovens § 29a. Ifølge Museumsloven må der ikke ændres på tilstanden af beskyttede sten- og jorddiger, og der må heller ikke foretages jordbehandling inden for en afstand af 2 meter fra disse. Såfremt der ønskes indvinding af sand og grus i en afstand nærmere end 2 meter fra diget, kræves der således en forudgående dispensation fra Museumsloven.
2. Varde Museum har endnu ikke foretaget arkivalsk kontrol af det ansøgte graveområde. Museet oplyser, at der er kendskab til fund af fortidsminder, primært i form af jernalderboplader, på nærliggende arealer og museet har ligeledes konstateret, at der også findes fortidsminder i selve projektområdet.
En del af området er udpeget som kulturarvsareal, og hvis der opnås tilladelse til indvinding i området, vil Varde Museum foretage arkæologiske undersøgelser på arealet inden råstofområdet tages i anvendelse.
Affødte økonomiske konsekvenser i forbindelse med udgravning er ikke et forhold der tages stilling til, i forbindelse med planlægning af området. Ved en eventuel udgravning bekostes dette af lodsejer.

Økonomi

1. Hvad vil det koste at anlægge/udvide/vedligeholde veje, stier og cykelstier? Er omkostningerne større end indtjeningen?
2. Hvem skal stå for betaling af vejanlæg og udvidelse af veje - skatteyderne eller ansøger?
3. Kommunen vil tabe skatteindtægter, når beboerne i området flytter.
4. Der ønskes en analyse af de skattemæssige indtægter, der har været i de sidste år fra virksomheder på Ho Bugt Vej og Kjelstvej – de må være af samme størrelsesorden årligt som provenuet af grusgraven de næste 65 år.
5. Der ønskes en samlet økonomisk beregning, der retfærdiggør placeringen af grusgraven uden at det netto koster borgerne i Varde Kommune penge (heri medregnet den samlede forringelse af ejendomsmassen i nærheden). Det vil sige bevis for at det samfundsøkonomisk ikke bliver en underskudsforretning.

Byrådets vurdering:

1. /2/3/4/5/6. Afhængig af hvilke vejløsninger der vælges er udbygning af vejnettet overslagsmæssigt beregnet til ca. 3,2 mill. kr.. Affødte samfundsøkonomiske konsekvensberegninger i forbindelse med råstofindvinding er der ikke foretaget beregning af i VVM-redegørelsen.

Arbejdstid

1. Hvad er normal arbejdstid og hvordan sikres det overholdt?

Byrådets vurdering:

1. Virksomheden ønsker at være i drift på hverdage i tidsrummet 06:00 – 18:00. I forlængelse heraf søges der om dispensation til at udvide dagperioden til at starte kl. 06:00 i stedet for kl. 07:00, jævnfør Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 afsnit 2.2.5. Begrundelsen er, at lastbiler med råstoffer gerne skal kunne nå at være fremme på byggepladserne kl. ca. 07:00, hvor håndværkerne i de fleste tilfælde går i gang med arbejdet. Endvidere vil det gøre det muligt for vognmændene, at genere den øvrige morgentrafik mindre, da en del af den tunge trafik på landevejen således kan afvikles uden for myldretidstrafikken.

Flytning af indvindingsområdet

1. Området nord for indvindingsområdet ligger bedre landskabsmæssigt og her bør der også kunne indvindes grus - hvorfor grusgraven bør flyttes her til.

Byrådets vurdering:

1. Region Syddanmark er planmyndighed og har til opgave at gennemføre en kortlægning af råstoffer, og etablere den overordnede planlægning af den fremtidige indvinding. Det er således Region Syddanmark der udpeger indvindingsområderne.